

DE PUNTJES OP DE
VAN HET PRACTSCH
HUMANISME

Augustus/September
1955

Orgaan van de
CENTRALE COMMISSIE
PRACTISCH HUMANISME
SECRETARIAAT:
MAURITSSTRAAT 64
UTRECHT
TELEFOON 22870

CURSUSLEIDERS ONDER ELKAAR

Sinds enkele jaren kent ons land het Nederlands-Belgisch tijdschrift voor sociaal-cultureel groepswerk "Volksopvoeding", dat zes maal per jaar verschijnt in een omvang van ongeveer 70 pagina's, geadministreerd wordt door J.B. Wolters te Groningen en waarvan de prijs per jaargang f.8.-- bedraagt. Wij kunnen ons voorstellen, dat voor een aantal geestelijke raadslieden dit bedrag vrij hoog is, temeer waar het niet het enige blad is, dat voor hun arbeid wordt aanbevolen. Gezien de betekenis van Volksopvoeding en andere tijdschriften geven wij echter de plaatselijke commissies Practisch Humanisme in overweging ten behoeve van de geestelijke raadslieden in hun gemeenschap portefeuilles met daarvoor in aanmerking komende tijdschriften samen te stellen ter circulatie onder deze praktijkwerkers. In zo'n portefeuille zal Volksopvoeding zeker een plaats waard zijn.

Bovenstaande gedachte vloede ons uit de pen naar aanleiding van een artikel in Volksopvoeding van Juni 1955 van E.H. de Waal over Cursusleiders Onder Elkaar. Ter inleiding merkt de schrijver o.m. op: "In dit artikel wordt behandeld op welke wijze cursisten als leden van een cursusgroep de cursus kunnen beleven. De methode die wij bij de bespreking van ons onderwerp zullen volgen is erop gericht zoveel mogelijk van de uitspraken der cursisten gebruik te maken. Wij hebben dit gedaan door het beschikbare observatie-, interview- en enquêtemateriaal van een aantal cursussen voor volwassenen te ordenen in de vorm van een gesprek, waarin enkele cursusleiders een antwoord trachten te vinden op enkele vragen die met hun werk als cursusleider in verband staan. Deze werkwijze brengt met zich mede, dat afstand moet worden gedaan van een meer wetenschappelijk verantwoorde betoogtrant, maar heeft het onmiskenbare voordeel dat de te behandelen materie op een eenvoudige en levendige wijze aan de orde kan worden gesteld."

Lees voor cursusleider geestelijk raadsman en voor cursusgroep een groep delinquenten of arbeiders in kampen en U zult voor Uw groepswerk in dit drama tal van waardevolle opmerkingen vinden. Juist de gespreksvorm maakt dit artikel zo vitaal en begrijpelijk. De conclusies die aan het eind van ieder deel worden getrokken vloeien logisch voort uit het vooraf besprokene. Wij zullen voor hen, die dit artikel niet onmiddellijk in handen kunnen krijgen deze conclusies hierbij opnemen, doch onderstrepen nogmaals dat door de drama-vorm van het artikel het geheel veel levendiger is dan deze conclusies doen veronderstellen:

1. "De cursusleider moet begrip hebben voor de uiteenlopende motiveringen die de cursisten in het begin van een cursus hebben. Hij moet de mensen zo goed mogelijk met elkaar bekend maken en ook de vraag: "Wat verwachten we eigenlijk van de cursus?" stellen, daar deze vroeg of laat toch op de proppen komt. Tenslotte moet men zich instellen op de persoonlijke aanpassingsproblemen van de cursisten, daar deze anders een veel te grote rol gaan spelen in de groep.
2. Het ontstaan van een hechte groep (is) blijkbaar een belangrijke bijdrage voor het slagen van de cursus. Het schept een zekere interne waarborg dat de cursisten van hun kant alles zullen doen om de cursus goed te doen verlopen; verondersteld is dan dat de cursusleiding met zo'n groep overweg kan. Hier kunnen we gelukkig wel wat aan doen, nl. de groepen niet te groot maken, aanknopen bij de invloedsrelaties die zich in de groep aftekenen, niet verward raken

in het bestaande net vansympathie- en antipathierelaties (dus geen lievelingetjes) en vooral de groep behulpzaam zijn om op eigen wijze volwassen te worden: d.w.z. een soort houding te vinden tegenover de buitenwereld en een stuk verantwoordelijkheid te nemen ten aanzien van de doelstellingen en werkorde van de groep.

3. Het komt erop neer, dat onze ervaringen en de opmerkingen van de cursisten wijzen in de richting van een zekere onvruchtbaarheid van de methode waarbij de leider voor-denkt en dan de cursist na-denkt. Het echte nadenken gebeurt alleen als we de cursist de kans geven zelf wat te ontdekken. Er is dan altijd een mogelijkheid, dat zijn denken ontspoot, maar als wij dit om de een of andere reden niet kunnen corrigeren, mogen wij de conclusie die zelf is uitgedacht niet ontkennen.

4. Een zeer belangrijk element in de ontwikkeling van de leergroep wordt gevormd door de relatie leider - groep. De leider zal dienen te streven naar een lid-zijn naast het leider-zijn, daar hij alleen als ook-lid van de groep onmiddellijk toegang heeft tot de ontwikkelingsmogelijkheden van de groep. Voor iedere leider is deze paradoxaal situatie moeilijk en eist een voortdurende herbezinning op de aard en mate van zijn verantwoordelijkheid. Als wezenlijkste handeling bij deze zelfcontrôle moet de groepsleider steeds proberen zich rekenschap te geven van de gevoelens die hij tegenover de groep heeft. Het bestaat niet dat hij zonder gevoelens in dit opzicht is. Wanneer dit zo lijkt is het goed uit te zien naar min of meer als zodanig miskende gevoelens, ook al kloppen die op een of andere wijze niet met het beeld dat de groepsleider van zichzelf heeft als een goed "groepsleider".

5. De afsluiting van onze cursus is niet het examen of het bedankwoordje van één der cursisten, maar dient een periode in het leven van de groep te zijn waarbij doelbewust nagestreefd wordt om gezamenlijk de angsten voor het examen resp. voor de eisen van de praktijk al werkende te overwinnen. We zouden beter van afrondingsperiode als laatste phase van groepsontwikkeling kunnen spreken. Deze afrondingssphase is, paradoxaal genoeg, ook een periode waarin men zich voorbereidt op de ontbinding van de groep als zodanig en het moeten missen van de docent-groepsleider als vraagbaak en studieraadgever."

-o-o-o-

ONZE BEELDENGALERIJ.

De weerstanden die we ondervinden in het dagelijks leven zijn meestal moeilijkheden van allerlei aard die ons prikkelen om ze te overwinnen. Zij vormen als het ware het ervaringsmateriaal waardoor zich onze ondernemingsgeest kan laten gelden om te bewijzen wat de mens waard is. De leerling-electriciën die zich aandiende met de mededeling: "ik ben er gek op als er een storing is en te zoeken waar het in zit", is hiervan een klein voorbeeld.

Er zijn ook weerstanden die alleen maar gevoelens van ontevredenheid opwekken, en de gedachte alsof we minder zouden betekenen dan we in werkelijkheid zijn. Er bestaat hierover de volgende vergelijking:

Een arbeider die zware arbeid verrichtte met het uithouwen van een rots, wenste zich rijk en onafhankelijk van aardse zorgen.

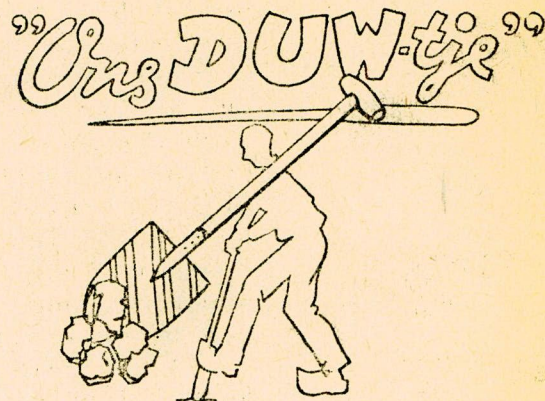
Toen hij rijk was voelde hij een gemis aan macht en aanzien zoals de koring die had, en hij wenste zich een koning die zijn wil kenbaar kon maken. Als koning heersende over het volk, onderging hij de ondraaglijke hitte die zelfs hij niet kon ontwijken, en hij wenste zich gelijk de zon.

Maar zijnde gelijk de zon trokken zich de wolken samen die hem beletten warmte uit te stralen, en zo wenste hij zich als een wolk

En als wolk trok hij voort, verwoestte de gewassen op het land en veroorzaakte overstromingen door zware regenval. Maar de steenharde rots was onkwetsbaar en weerstond hem, en zo wenste hij zich een rots te zijn.

Deze rots nu weerstond alles, behalve de weerstand van de zwakke mens, de arbeider, die bezig was hem uit te houwen. En de rots wenste zich te zijn gelijk de arbeider.

En de mens verrichtte zijn zware taak met het uithouwen van de rots. Overwinnen van weerstanden in moeizame arbeid.

EEN KAMERGESPREK ONDER DE LOUPE.

Aan het kamergesprek hebben we reeds eerder een serie artikelen gewijd. Deze artikelen zullen binnenkort in gebundelde vorm opnieuw aan onze raadslieden ter beschikking worden gesteld. Ze vormen dan gemakkelijker toegankelijk studie-materiaal. Tussen kennis van het doel, de methodiek van het groepsgesprek en beheersing van de praktijk er van, ligt echter nog een grote afstand. De praktijk vereist oefening en een voortdurend - ook en juist tijdens het gesprek - bedacht zijn op de methodiek. Een uitstekend middel om in het leiden van een groepsgesprek meer bedreven te raken is voorts gelegen in het achteraf reconstruëren van het verloop van een gesprek en het dan aan een kritische analyse onderwerpen. Men ziet dan waar mogelijkheden zijn gemist, waar zwakke punten lagen, en ook, waar men bijzonder geslaagd is. Doordat men zich dit alles realiseert zal men in een volgend gesprek de ontdekte fouten minder gemakkelijk maken en de gevonden geslaagde delen van de methodiek meer bewust en opzettelijk opnieuw toepassen. Het groepsgesprek, zijn inhoud en zijn methodiek, moge onze voortdurende aandacht houden, temeer waar het kamergesprek in de arbeiderskampen nog zijn bijzondere moeilijkheden heeft, o.a. gelegen in het feit dat we meestal met een toevallige, incidentele groep te maken hebben, die zich niet bij voorbaat tot een gesprek heeft gezet, en in het feit dat deze arbeiders vaak zeer moeilijk bij een bepaald onderwerp te houden zijn.

We geven hier nu het verslag van een kamergesprek dat door een onzer raadslieden is gemaakt. Dit gesprek willen we aan de hand van het verslag aan een kritische analyse onderwerpen als boven bedoeld. De raadsman stelt het daarvoor graag beschikbaar. Het gaat hierbij vanzelfsprekend niet om een negatieve kritiek op de betreffende raadsman en zijn werk, maar om gezamenlijk te ondernemen, wat de raadsman zelf met zijn gereconstrueerde gesprek zou doen: de zwakheden zowel als de sterke punten opzoeken ten einde de techniek beter te leren beheersen.

We volstaan ditmaal met het verslag op zichzelf, om dan in een volgend nummer van "Ons Duwtje" met de analyse te beginnen. Dat heeft het praktisch voordeel dat we de volgende maal het verslag naast de analyse kunnen leggen en we niet telkens behoeven terug te bladeren.

H e t v e r s l a g .

Er bevinden zich ongeveer 6 man op de kamer. De meerderheid is buitenkerkelijk. Enkelen zijn godsdienstig. We kennen elkaar al van vorige ontmoetingen en de ontvangst is gastvrij. Het gesprek is eerst algemeen over dagelijkse dingen, waarbij de raadsman kans heeft mogelijke belangstelling af te tasten. Geen loon- of arbeidskwesties die wrevel hebben veroorzaakt en die zo dikwijls een goed gesprek belemmeren.

Het gesprek komt als vanzelf te lopen over de verschillende levensovertuigingen. De raadsman merkt op dat het, ondanks de verschillen in levensovertuiging, zo belangrijk is dat er een goede verstandhouding bestaat.

Antw. -0, wij kunnen het best met mekaar vinden.- -

Raadsman. -Ja maar hoe bedoelt U dat? Is het nou zo dat je mekaar duldt, omdat je mekaar toch niet kunt ontlopen, of zit er ook waarderding voor elkaar in?-

A. - Je hebt mekaar toch nodig?-

R. - Kunnen we misschien beter zeggen: je kunt niet buiten elkaar? Geldt dit niet voor ons allemaal zo? Eigenlijk kan je zeggen dat geen mens minder waard is dan een ander. Al schijnt hij nog zo onbelangrijk te zijn.-
(Hier ontstaat een tweegesprek door de reactie van een jonge arbeider).

A. - Dat heb ik de vorige week ondervonden toen ik een man uit het water heb gehaald in de plaats waar ik woon.-

R. - En heb je hem kunnen redden?-

A. - Ik moest eerst een heel eind zwemmen en toen die man opduiken. D'r zat zo te zien niet veel leven meer in. Maar ik weet niet of ze hem nog bij hebben gekregen. Ze hebben hem ergens binnen gebracht. Ik heb in elk geval gedaan wat ik kon. Mijn vrouw zei ook, dat ik er in moest gaan.-

R. - Een mooi stukje werk!-

A. - Ja maar, ik heb mijn diploma reddend zwemmen.-

R. - Dat is veel waard. Waarom heb je dat zo geleerd?-

A. - Waarom? Oeh, dat moet je bij ons eigenlijk wel. We zitten rondom in het water.-

R. - Zo, ja, maar waarom móet je dat nou eigenlijk? D'r zijn nog wel heel wat schippers bij de binnenvaart b.v., met een heel gezin aan boord, die nog niet kunnen zwemmen.-

A. - Ja, maar dat is niet verantwoord, dat weet iedereen.-

R. - Je bedoelt zeker: dat kán iedereen weten. Iedereen draagt dus verantwoordelijkheid. Maar, alleen om zwemmen te leren?-

A. - Misschien niet daarom alleen.-

R. - Ik bedoel hiermee, als nu eens iemand verdrinkt door allerlei moeilijkheden in het leven?-

Tot hiertoe het gesprek. De volgende maal dus de analyse.

UIT DE BELEVENISSEN VAN EEN RAADSMAN.

Op hoog niveau. -

"Haben Sie Angst?", vroeg het kind uit de bergen met kennelijk genoeg opziende naar de vreemde positie waarin we op het zitvlak 't vege lijf langs een stijle rots nog enigszins probeerden te verduurzamen. Geboren en getogen om laag bij de grond te leven bestaan we niet straffeloos in een positie op hoog niveau. Alleen al de angst voor het onbekende blijkt een bijdrage om vermeend gevoel van onvermogen aan te wakkeren.

't Was in Tirol, overigens een bijna overbodige aanduiding, want tegenwoordig zoeken velen een goedkope manier om hoger op te komen. Maar de afkomst verloochent zich niet en dat is belangrijker. Zie onze gids, dat kind van de bergen, Tirols Sennerinnetje die het Trainsjoch over trekt als een gems, met een overgave aan opwaartse gevoelens zonder enig vermoeden van de traagheid des harten waardoor haar gevolg zich gebonden weet aan het aardse tranendal. De vrijheid bloeit niet zomaar op als bij toverslag een rank uit de rotsen; 't is geen aftelversje zomaar van: "Ik ben ik, en jij bent jij, ga maar weg want jij bent vrij". Om de dood niet, en we kregen een opwelling om in de eenzaamheid daarboven de wereld te bekijken die zich aan onze voeten op twee gedachten hink-wentelde: in vrije naargeestigheid, of naargeestige vrijheid.

Ze is heus onbevangen, onze Sennerin. Kind van de natuur, en het duurt niet lang of er klinkt een jodellach tegen de bergwand wanneer ze de Alm-hütte ontdekt, doel van de tocht. Ze is ook Rooms-Katholiek, vanzelfsprekend. En dat wekt geen neiging tot voorbehoud in onze gedachten, door dat vanzelfsprekende. Ze is zoals ze is, en dat feit is eenvoudig en ongecompliceerd. Bij haar, bij haar familie, bij haar dorpsgenoten en ga maar door. Twee zaken die wij zo vaak tegenkomen als gescheiden factoren, het wezen en het gedrag, vormen hier één geheel. Zie maar de uitbeelding van hun jaarlijkse Passiespel, gegroeid uit een traditie van meer dan één generatie. Een geïntegreerde handeling die elke opzettelijkheid mist. En het is zonder een zweem van wrevel dat ze de opmerking aanhoren van iemand dat hij 's anderdaags na de opvoering Satan en Pilatus gezamenlijk heeft zien hooien.

Grazige weiden. Er zijn weldadigheden waarvan het al bedenkelijk is dat we ze zo zeldzaam vinden.

En Holland ligt weer op normaal niveau. Een come back in de realiteit. Ons grootste kamp heeft een nieuwe beheerder, een loot van "'t pronkjuwail", die zich verstoord toont omdat een kampbewoner, als antwoord op de vraag naar zijn hoedanigheid, blootgeeft dat hij "maar landarbeider" is. In vakantie-frisse kleurmengeling zitten dominée, kapelaan, en humanistisch raadsman de samenloop-hunner-activiteit-in-één-kamp te regelen door voor één avond het terrein in drie zônes te verdelen. We zijn nog op niveau. Maar als zo'n samenloop elders op een andere avond zich herhaalt in een kamp op minder dan halve sterkte zijn we weer op onze plaats beneden N.A.P. met de opmerking van één van de drie: "Niet nodig, alles is voor mij, wanneer je een overtuiging hebt kom je overal".

Opeens zag ik onze Sennerin en hoorde haar genoeglijke vraag terwijl we ons op hoog niveau vastklemden:

"Haben Sie Angst?".

d'See-uyl.

NIEUWS UIT EN OM DE KAMPEN.

Met het vorderen van de zomer is, zoals gewoonlijk, de bezetting van sommige kampen aanmerkelijk teruggelopen. Vele seizoenarbeiders vonden weer werk in de landbouw.

In de Peel daalde de bevolking van kamp 't Zinkske zodanig, dat het kamp gesloten moest worden en de overgebleven arbeiders naar kamp Ysselstijn, dat in dezelfde buurt ligt en nog ruimte genoeg had, overgingen. Raadsman Bos kwam daardoor op non-actief. Uit organisatorische overwegingen was het toen beter, dat kamp Ysselstijn door Raadsman v.d. Wulp, wiens eigen kamp reeds eerder gesloten was, bezocht werd, waardoor ook Raadsman Doets op non-actief kwam.

In de Wieringermeer werd daarentegen een tweede kamp bezet met oogstarbeiders. Daar Raadsman Pastoor, die tengevolge van ziekte een tijdlang uitgeschakeld is geweest, zijn taak nog niet kon hervatten, is hier een nieuwe raadsman ingeschakeld. Het is de Heer N. Peetoom, West Friesdijk 50, Winkel (N.H.) Tel. K 2244-245. Wij heten hier Raadsman Peetoom van harte welkom in onze kring van raadslieden voor de arbeiderskampen en wensen hem goede en vruchtbare arbeid toe in zijn kamp te Slootdorp.

Eind Augustus was het aantal oogstarbeiders in de Wieringermeer weer zodanig teruggelopen, dat het kamp de Terp weer moest worden gesloten. Daardoor kwam Raadsman de Vroome op non-actief.

Van een tweetal raadslieden moeten we afscheid nemen. Het zijn de raadslieden van Oorschot, Vlissingen en Gebraad, Oude Tonge. Het kamp van Raadsman van Oorschot is al geruime tijd geleden opgeheven. Hij fungeerde echter nog als plaatsvervanger voor de andere raadslieden op Walcheren. Een doorgestane ziekte en zijn hoge leeftijd leggen hem echter beperkingen op en deden hem besluiten zich uit het geestelijk werk in de kampen terug te trekken. Voor Raadsman Gebraad gelden geheel andere, buiten hemzelf gelegen motieven. Zijn kamp te Oude Tonge op Overflakkee is namelijk overbodig geworden. Het heeft lange tijd arbeiders gehuisvest, die aan het herstel van het door de ramp van 1 Februari 1953 zwaar getroffen eiland hebben gewerkt. Dit herstelwerk is nagevoeg voltooid. Men kan het op het eiland weer met eigen krachten aan.

Wij danken de Raadslieden van Oorschot en Gebraad voor het waardevolle werk, dat zij onder de arbeiders in hun kampen hebben gedaan.

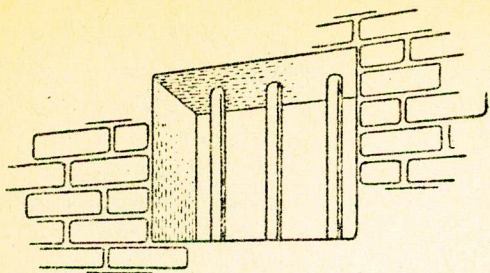
TJDSCHRIFTEN - OVERZICHT.

In het Februari-nummer van het Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid ontmoetten we een 40 pagina's tellend artikel van J.A. J. Barnhoorn, zenuwarts te Rotterdam over "Sociale Psychiatrie, Geestelijke Hygiëne, Geestelijke Gezondheidszorg en Geestelijke Volksgezondheid", dat we gaarne in de aandacht van de geestelijke raadslieden aanbevelen.

In het Mei-nummer van het Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid wijdt Mej. Mr.Dr. E.C. Lekkerkerker een uitvoerige en zeer waardevolle beschouwing aan de ontwikkeling, die zich in ons land na 1945 heeft voltrokken op het terrein van de geestelijke gezondheidszorg, waarvoor we gaarne de belangstelling van al onze lezers inroepen.

Bij Koninklijk Besluit van 7 April 1955 is aan het bestaande Psychopathen-reglement een nieuw hoofdstuk toegevoegd, waardoor in den vervolge een ter beschikking van de Regering gestelde kan worden opgenomen in een psychiatrische inrichting, bijv. de v.d. Hoeven Kliniek in Utrecht.

Aan dit verheugende feit, waarvan de betekenis moeilijk is te overschatten, wijdt H.A. Gerritsen in het Juni-nummer van het Maandblad voor Berechting en Reclassering een belangwekkend artikel.

VAN ACHTER DE TRALIES

Op ons verzoek werd ons van bevoegde zijde onderstaande beschouwing toegezonden, die wij hierbij gaarne in ons blad publiceren.

Red.

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING VAN VEROORDEELDEN.

1. Het kan wellicht van belang zijn voor Geestelijke Raadslieden een beknopte uiteenzetting te geven van een ingrijpende maatregel, welke genomen kan worden ten aanzien van gedetineerde veroordeelden. Het is toch denkbaar, dat tijdens gesprekken in de beslotenheid van de cel of in groter verband de gestrafte zich over zijn "V.I." tegenover zijn geestelijke raadsman in een of andere vorm uit. Het kan daarbij dan voor de raadsman taak zijn, zijn gesprek met de cliënt met kennis van zaken ook hierover te leiden.
2. Art. 15 Wetboek van Strafrecht e.v. zegt, dat de tot gevangenisstraf veroordeelde, wanneer $\frac{2}{3}$ van zijn werkelijke straftijd en tevens ten minste 9 maanden daarvan zijn verstreken, voorwaardelijk in vrijheid kan worden gesteld. Ingeval de veroordeelde meerdere gevangenisstraffen achtereenvolgens moet ondergaan, worden zij ten deze als één straf aangemerkt. Bij deze invrijheidstelling wordt tevens een proeftijd voor de veroordeelde bepaald en worden voorwaarden gesteld waaraan deze gedurende de proeftijd zal moeten voldoen. Deze proeftijd duurt 1 jaar langer dan het overblijvend gedeelte van de werkelijke straftijd van de veroordeelde.

Als dus op 1 Augustus 1957 eindigt een straftijd van 3 jaar, dan valt de zgn. v.i.-datum op $\frac{2}{3} \times 3$ jaar na 1 Augustus 1954 = 1 Augustus 1956. De proeftijd duurt dan, indien v.i. wordt verleend, tot 1 Augustus 1958. Veroordeelde jeugdigen geplaatst in de Bijzondere Gevangenis voor Jonge Mannen te Zutphen, kunnen indien zij aldaar niet langer dan 1 jaar en 6 maanden verblijven, in elk geval na 6 maanden en anders in elk geval na 1 jaar voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld. Aan deze voorwaardelijke invrijheidstelling, welke door de Minister van Justitie op advies van de Gevangenisdirectie, Sociaal Ambtenaar, Reclasseringsraad en Reclasseringsvereniging, (soms ook in moeilijke gevallen na advies van de Centrale Raad van Advies voor het Gevangeniswezen, de Reclassering en de Psychopathenzorg, Sectie Reclassering) kan worden verleend, wordt steeds de algemene voorwaarde verbonden, dat de veroordeelde geen strafbaar feit zal begaan, noch zich op andere wijze zal misdragen. Tevens kunnen daaraan bijzondere voorwaarden, het gedrag van de veroordeelde betreffende, worden verbonden, waarbij kan worden opgenomen, dat de veroordeelde zich ter

verpleging zal laten opnemen in een daarbij aan te wijzen inrichting of zich zal stellen onder behandeling van een specialist (meestal een psychiater) evt. aan te wijzen door de Reclasseringsvereniging welke met het toezicht wordt belast.

Het Openbaar Ministerie is steeds belast met het toezicht op de naleving der voorwaarden, doch tevens kan een reclasseringsvereniging als bijzonder toezichthouder over het verloop van de proeftijd worden aangesteld. Dit laatste is in feite regel, hetgeen ook te begrijpen valt, waar de veelal uiterst moeilijke overgang van detentie naar vrije maatschappij vele conflicten in zich kan bergen en de hulp en steun daarbij in het persoonlijk vlak aan de reclassent door een toezichthouder geboden van onschatbare waarde kunnen zijn.

Wanneer mocht blijken, dat de reclassent zich toch niet kan handhaven, zich uitende in herhaald onmaatschappelijk gedrag, een nieuwe veroordeling of andersoortige overtreding(en) der gestelde voorwaarden, dan kan de V.I., na ingewonnen advies van al diegenen die met de reclassent te maken hebben gehad, door de Minister van Justitie worden herroepen. Het resultaat daarvan is, dat de betrokkene weer wordt ingesloten ter executie van het strafrestant. Een hernieuwde reclasseringspoging nadien behoort niet tot de onmogelijkheden of uitzonderingen.

3. Uit het vorenstaande zou men kunnen concluderen, dat de voorwaardelijke invrijheidstelling een instituut is, dat eensdeels een zekere aantasting lijkt te zijn van het rechterlijk vonnis - zijnde immers een besluit van de administratie dat de uitvoering van een rechterlijke beslissing op een gegeven ogenblik kan afbreken - anderdeels een ombuiging van het strafelement naar een maatregel-element, gericht op maatschappelijke heraanpassing van de veroordeelde. Het eerste deel van de conclusie zou niet juist zijn. De wet toch schept de mogelijkheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling en minder dan dat zij gezien moet worden als een gunst ten opzichte van de veroordeelde betoond, is zij veeleer een gewijzigde tenuitvoerlegging van het vonnis welke, meer nog dan waartoe dat vonnis alleen reeds strekt, geëigend is, de veroordeelde te behoeden voor recidive en hem bewust terug te leiden naar een aangepast maatschappelijk leven. Dat de hulp daarbij geboden door een reclasseringsinstelling van de grootste betekenis is, werd reeds boven vermeld. De particuliere reclasseringsverenigingen, met hun kring van ambtenaren en vrijwillige medewerkers (toezichthouders), waarvan ons land er een zestal kent, gerangschikt naar levensbeschouwelijke grondslag en specialistische doelwerkzaamheid (zo b.v. de Dr.F.S. Meyersvereniging voor geestelijk gestoorde en de Medische Consultatiebureaux voor alcoholisten), ontlenen hun erkenning door de Minister van Justitie aan de bepalingen van de Reclasseringsregeling 1947.

Deze instellingen zijn gehouden regelmatig aan de Minister hun bevindingen omtrent de hun toevertrouwde reclassenten te rapporteren, en meestentijds zijn het haar overtredingsrapporten welke de Minister en het O.M. aanleiding geven tot het nemen van bepaalde maatregelen (berisping door de O.v.J., insluiting voor ten hoogste 30 dagen in afwachting van een schorsing van de V.I. of zelfs herroeping). Het is vanuit reclasseringsoogpunt van belang, wanneer de reclasseringsinstellingen niet te lang aarzelen met het inzenden van een overtredingsrapport. Immers een dergelijk rapport, behoeft geen noodzaak tot herroeping in te houden. Andere maatregelen, als wijziging der

voorwaarden -indien daarin een bron van conflictstof blijkt te liggen- of verlenging der proeftijd kunnen voldoende blijken te zijn om een dreigende ontsporing te voorkomen.

4. Voor de Geestelijke Raadslieden ligt op dit terrein mede een belangrijke taak. Het is toch zo, dat reeds tijdens de detentie de aanknopingspunten voor de naderende terugkeer in de maatschappij gezocht dienen te worden. Naast de voorbereiding van het werk en de huisvesting, is vereist dat de veroordeelde met zich zelf in het reine komt, en de kans, welke hem geboden wordt, geestelijk verwerkt heeft en tot de zijne gemaakt. Dat betekent, dat de naderende V.I. hem heeft doordrongen van zijn wil tot terugkeer in de vrije samenleving, waaraan hij zich als onderdeel verwant moet weten en bewust daarin zijn ook nog zo geringe taak als "belangrijk" mens wil vervullen. Het is van het grootste belang, dat allen die met de veroordeelde gedurende zijn straftijd hebben te maken, - te denken is aan de directeur, de geestelijke verzorger, de reclasseeringsbezoeker, de sociaal ambtenaar en de geestelijke raadsman - in onderling overleg, en ieder op hun terrein, daarop hun aandacht blijven gevestigd houden. Te meer past zulks in het kader van de geleidelijke uitbouw van ons gevangeniswezen, welke haar uitdrukking vindt in de nieuwe Beginselenwet Gevangeniswezen (wet 21 December 1951, no. 596). Art. 25 van die wet bv. spreekt van een tenuitvoerlegging van straf of maatregel welke mede dienstbaar gemaakt wordt aan de voorbereiding van de terugkeer der gedetineerden in het maatschappelijk leven.

-o-o-o-o-

STRAFBEJEGENING.

Na de bevrijding zijn door het Studie- en Documentatiecentrum van het Nederlandse Gevangeniswezen, thans opgegaan in het Studie- en Voorlichtingscentrum van het Ministerie van Justitie, verschillende Werkgroepen in het leven geroepen om zich bezig te houden met bepaalde aspecten van de uitbouw van het Gevangeniswezen, die om nadere bestudering vroegen.

Eén van deze Werkgroepen, die onder leiding stond van wijlen Prof. Mr. M.P. Vrij, destijds raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden, heeft zich zeer diepgaand beziggehouden met het probleem van de penitentiaire behandeling van jeudige delinquenten en zijn bevindingen neerggelegd in een uitvoerig rapport, dat dezer dagen in druk is verschenen en wordt uitgegeven door het Staatsdrukkerij- & Uitgeverijbedrijf te 's Gravenhage, Fluwelen Burgwal 18, alwaar het verkrijgbaar is voor f. 3.60.

Met dit rapport heeft bedoelde Werkgroep in de eerste plaats een uitermate belangrijke bijdrage geleverd tot de uitbouw van de jeugdgevangenis, doch qua attitude tegenover de delinquent in het algemeen is het in feite van veel grotere betekenis geworden. Het eerste hoofdstuk, waarin, in betrekkelijk beknopte vorm, een verantwoorde analyse wordt gegeven van de betrokken jeudige gedetineerden, is bijv. van even grote waarde voor het begrijpen van de delinquent in het algemeen. Het is verleidelijk, doch het zou buiten het bestek van deze aankondiging

vallen, met name uit dit eerste hoofdstuk tal van passages te citeren. Trouwens ook het tweede hoofdstuk, waarin de beoogde bejegening van de jeudige tot vrijheidsstraf veroordeelden onder de loupe wordt genomen, leent zich daarvoor. We zullen echter de verleiding weerstaan, zelfs enkele vraagtekens, die in deze voortreffelijke hoofdstukken geplaatst worden, hierbij niet vermelden, temeer niet waar zij geen wezenlijke afbreuk doen aan de waarde van dit rapport.

In het tweede gedeelte behandelt de Werkgroep de praktische gevolgen van de theoretische beschouwingen uit het eerste deel. Bijzonder behartenswaardige opmerkingen worden gemaakt over de arbeid in de jeugd-gevangenissen, het onderwijs, de lichamelijke training, de vrijetijdsbesteding, de opvoeders en de behuizing. Een apart hoofdstuk is gewijd aan de geestelijke verzorging, die terecht als een integrerend deel van de penitentiaire behandeling wordt beschouwd. Het moet ons echter van het hart, dat dit deel ons het minst bevredigd heeft. Gezien het feit, dat het rapport werd opgesteld voor de buitenkerkelijke geestelijke verzorging in de gestichtswereld een plaats kreeg toegewezen is nog te verdedigen, dat aan dit werk geen enkele opmerking werd gewijd. Een enkele passage roept echter bepaald weerstanden op, gelijk de volgende: "Het komt de Werkgroep van belang voor, dat van de mogelijkheid om de kerkgang verplicht te stellen, gebruik gemaakt wordt voor de jeugdgevangenis. Veelal zullen de gedetineerden in deze inrichting bij binnenkomst niet in staat zijn een gefundeerde beslissing te nemen ten aanzien van het bijwonen van godsdienstoefeningen. Een periode van kerkelijke gewenning zal hen pas in staat stellen hun houding enigszins te bepalen. De Werkgroep zou het toejuichen als deze periode voor onze jeudigen op langer dan twee maanden zou worden gesteld."

Zo'n opmerking lijkt ons, juist in een rapport, dat psychologisch en paedagogisch zo'n uitstekende indruk maakt, bepaald aanvechtbaar en van zoveel betekenis, dat we daarop bij een volgende gelegenheid uitvoeriger zullen terugkomen. Desalniettemin is dit rapport van zo'n grote betekenis, dat wij de geestelijke raadslieden in de strafinrichtingen adviseren het te bestellen en grondig te bestuderen.

-0-0-0-

INTERNATIONAAL CONTACT.

Ter gelegenheid van de 5de verjaardag van de Penitentiaire Benelux Commissie is een verslag samengesteld, dat een uiteenzetting bevat van de bestudeerde onderwerpen, de aangenomen resoluties en de praktische gevolgen daarvan.

Het is geen wereldschokkende publicatie, doch het toont in alle nuchterheid en zonder zelfoverschatting dat internationaal contact, ook op penitentiair terrein, van betekenis kan zijn.

Terecht wijst de Directeur-Generaal van de Strafinrichtingen en de Inrichtingen van Sociaal Verweer in België, de Heer J. Dupréel in een inleidend woord op de mogelijkheid van een gezonde en vruchtbare wedijver.

De praktische zin van deze commissie blijkt uit de onderwerpen die in de loop der vijf jaren werden behandeld. Reeds op de eerste zitting kwam men tot een regeling betreffende uitwisseling van functionarissen, gekozen uit de jongere ambtenaren, niet te hoog in rang, maar desalniettemin met een algemene kijk op de penitentiaire problemen. Men kwam tot uitwisseling van gegevens inzake de beroepsvorming van het personeel;

bestudeerd werden de te volgen werkmethodes in de open inrichtingen en de mogelijkheid om in huizen van bewaring speciale afdelingen in te richten voor jeudige preventief gedetineerde delinquenten. Aandacht werd besteed aan het penitentiair regime voor de recidivisten, de vrijetijdsbesteding van gedetineerden, de penitentiare behandeling van veroordeelde vrouwen en zo al meer.

Hier is op internationaal niveau een belangrijk stuk praktisch werk verricht waarmee wij de Penitentiare Benelux Commissie van harte gelukwensen.

-0-0-0-

NOG EVEN UW AANDACHT.

Dd. 5 Maart 1955 heeft Mr. E.A.M. Lamers, Directeur-Generaal van het Gevangeniswezen voor het Psychiatrisch-Juridisch gezelschap een inleiding gehouden over "Het Probleem der zg. maximum-security gevangenis naar huidig penitentiair inzicht."

De tekst van deze bijzonder belangwekkende rede is verkrijgbaar bij de N.V. Uitgevers & Drukkers Mij. F. van Rossen, Laurierstraat 246, Amsterdam. Prijs f. 1.65.

===

Op 23 April van dit jaar werd te Utrecht door de Minsiter van Justitie geopend de Dr. H.v.d. Hoeven Kliniek. Deze nieuwe afdeling van de Willem Arntsz Stichting is ondergebracht in het oude Willem Arntsz Huis, dat daartoe ingrijpend werd verbouwd. De inrichting is bedoeld als een therapeutisch centrum voor alle geestelijk gestoorde delinquenten, die zulk een behandeling behoeven, ongeacht hun strafrechtelijke status.

De kliniek staat onder leiding van Prof. Mr.Dr. P.A.H. Baan en Mej. A. Roosenburg en biedt plaats voor 100 patiënten.

Bestuur en staf hebben hiermee een gelukkig initiatief genomen.

===

In de jaarvergadering van de Vereniging van Reclasseringsinstellingen heeft Prof. van Bemmelen aandacht gevraagd voor een nieuw instituut, dat hij de naam gaf van "Toevertrouwing aan de Regering". Uitgangspunt is, dat geestelijk gestoorde mensen niet onderworpen mogen worden aan een gevangenisregime, dat niet op hen is afgestemd. Aan de ter beschikkingstelling van de Regering kleeft, naar de mening van Prof. van Bemmelen, het bezwaar, dat de daartoe veroordeelden soms betrekkelijk gauw weer in de vrije maatschappij terugkeren, met alle risico voor de betrokkenen en de maatschappij daaraan verbonden. Bij de "Toevertrouwing" een begrip, dat in de kinderbescherming vorm heeft gevonden, denkt de inleider aan plaatsing in een inrichting met een psychiatrisch regime en een bij vonnis te bepalen minimum verblijfsduur.

Er is tegen dit voorstel bezwaar gerezen, o.a. van de zijde van Prof. Baan, de eerste geneesheer van de Psychiatrische Observatiekliniek verbonden aan het Huis van Bewaring II te Utrecht. Naar zijn mening kan het bestaande gestichtsapparaat zodanig worden aangepast aan de thans geldende inzichten inzake penitentiare behandeling, dat aan het door Prof. van Bemmelen gelanceerde instituut geen behoefte bestaat.

=====